

ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL
ELNÖK
Eln. 64/1989/II.

ELŐTERJESZTÉS

a Minisztertanácshoz

a szolgálati találmányért járó díjazásról és
a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről

Egyetért:

BM	Ilcsik Sándor
HM	Mórocz Lajos
IM	Borics Gyula
IpM	Vörös Árpád
KeM	Dunai Imre
KöHÉM	Udvari László
KVM	Varga Miklós
MÉM	Szabó Ferenc
MM	Stark Antal
SZEM	Bánfalvi István
OT	Harsányi Imre
PM	Madarasi Attila
KNEB	Antalóczy Albert
Legf. Bír.	Csiky Ottó
Legf. Ü.	Szabó István
ÁBMH	Jendrolovics Pál
ÁH	Vissi Ferenc
MNB	Bódy László
OMFB	Geleji Frigyes
KSH	Hoós János
MTA	Láng István
OMMF	Sólyom Ferenc
KIOSZ	Molnár György
MGK	Zányi Jenő
MTESZ	Henczi Lajos
OKISZ	Köveskúti Lajos
SZÖVOSZ	Szilvasán Pál
TOT	Eleki János
DEMISZ	Kracsun Csaba
SZOT	Kósáné Kovács Magda
TDDSZ	Bánvölgyi György

ORSZÁGOS TALÁLMÁNYI HIVATAL

ELNÖK

Eln. 64/1989/II.

ELŐTERJESZTÉS

a Minisztertanácshoz

a szolgálati találmányért járó díjazásról és
a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről

I.

A Minisztertanács - a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének a találmányok és újítások hasznosításáról szóló jelentését követően - 3002/1989. határozatával elrendelte a szolgálati találmányért járó díjazásról és a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 11/1983. (V. 12.) MT rendeletnek az igazságügy-miniszterrel egyetértésben történő korszerűsítését.

A határozat értelmében a felülvizsgálat célja a gazdálkodó szervezetek autonóm döntéseinek erősítése, összhangban a deregulációs intézkedésekre irányuló törvényhozással.

E törekvések a vegyesvállalatok megalakulását és működését elősegítő megfelelő jogszabályi háttér kialakítása szempontjából is jelentősek.

A korszerű szabályozásnak ezért a szolgálati találmányok díjazásával kapcsolatos nemzetközileg kialakult gyakorlatot is figyelembe kell vennie.

A hatályos jogszabály felülvizsgálatának kiindulópontja, hogy a szolgálati találmány feltalálójának díjazás iránti igényét törvény (1969. évi II.tv.) garantálja.

A tervezet ennek megfelelően a díjazással kapcsolatos szerződésekre diszpozitív és keretjellegű jogszabályi háttérrel nyújt; amely kellő mozgásteret biztosít a gazdálkodó szervezetek számára, ugyanakkor megőrzi és garantálja az alkotói érdekek, az alanyi jogok védelmét is.

II.

A tervezett jogi szabályozás főbb elvei a következők.

1. A minisztertanácsi rendelet tervezete a találmányi díjazás jogcíme vonatkozásában lényegében a hatályos jogszabályt követi. Ezek szerint a szabadalom megadása esetén az értékesítés megkezdésétől az oltalom megszűnéséig (lemondás és illetékfizetés elmulasztása miatt történő megszűnésnél az eredeti lejárati időpontjáig) terjedő értékesítés teremt igényt a szolgálati találmány feltalálójának a találmányi díjra.

A díjazás konkrét időtartamát a díjmegállapítás körében kell rendezni.

A tervezet a hasznosítást, a licencia nyújtását és a szabadalom átruházását vonja az értékesítés fogalmi körébe (1.§).

2. A díjigényt - szintén lényegében változatlanul - megalapozza a hasznosítás, minden egyes hasznosítási engedély és az átruházás egyaránt, beleértve a jog ingyenes átengedését is.

A díjfizetés kötelezettje általában a szolgálati találmányra jogosult munkáltató.

Több szabadalmas esetén - eltérő megállapodásuk hiányában - a hasznosító társ fizeti a találmányi díjat; a találmányra jogot szerző harmadik személy pedig a díjfizetési kötelezettséget átvállalhatja.

A találmányra szerzett külföldi oltalom alapján történő értékesítés ugyancsak díjazási jogcímet teremt.

Ha azonban ugyanarra a hasznosításra a hazai és valamely külföldi oltalom hatálya egyaránt kiterjed (pl. itthoni gyártás és export forgalmazás esetén), a tervezet a kétszeri díjazást úgy kerüli el, hogy - a jog "haza felé törekvését" követve - a magyar szabadalom címén történő díjazást írja elő (2.§).

3. A találmányi díjra a tervezet lényegesen új rendelkezéseket tartalmaz.

Sem irányadó díjmértékeket, sem kötelező díjszámítási módszereket nem ír elő.

A tervezet kiküszöböli a díjmegállapítási gyakorlatban értelmezhetetlennek bizonyult "hasznos eredmény" fogalmat, és azt az "előny" kifejezéssel váltja fel.

Ez - a nemzetközi gyakorlatban széles körben alkalmazott - fogalom alkalmasabb annak kifejezésére, hogy a találmányok nemcsak pénzben mérhető eredményt hozhatnak; az előny értelmezését a tervezet a felek rendelkezése körébe utalja.

A találmányi díjat a tervezet szerint a jelentkező előnnyel és az annak eléréséhez nyújtott feltalálói hozzájárulással arányosan kell meghatározni; ami kifejezhető akár az árbevétel százalékában, egy összegben, vagy másként.

A "feltalálói hozzájárulás" fogalom bevezetése - a nemzetközi gyakorlatban kialakult módszert követve - annak a szempontnak a figyelembevételét jelenti, hogy a találmány értékesítéséből származó előny részben a feltalálóról, részben pedig a munkáltató tevékenysége eredményének tulajdonítható.

A tervezet szerint a díjazási rendelkezések diszpozitív jellegűek, azoktól a felek - a munkáltató és a feltalálóról - szerződésben eltérhetnek.

A vállalkozói autonómiát erősítve a tervezet megengedi továbbá, hogy a jogszabálytól el lehessen térni általános szerződési feltételekben is; amelyek akár a találmányi szabályzat részévé is tehetők.

Az általános szerződési feltételekre vonatkozó jogszabályi előírás (Ptk. 209. §) ugyanakkor garanciát nyújt a gazdálkodó szervezet olyan magatartása ellen, amely indokolatlan egyoldalú előnyökre törekszik a feltalálókkal szemben.

A jogszabálytól való eltérés lehetősége arra is kiterjed, hogy olyan szerződés is köthető, amelynek alapján a feltalálóról - a munkaviszonyából származó jövedelmére tekintettel - találmányi díjra külön nem tarthat igényt.

A tervezet rendelkezik az újítási díj beszámításáról. Növény- és állatfajta esetén a feltalálóról a találmányi vagy a minősítési jogszabályok szerint részesül anyagi elismerésben (3. §).

4. A találmányok értékesítését előmozdító, munkaköri kötelességen kívül végzett közreműködésért - szerződés alapján - jár díjazás (4. §).

5. A tervezet egyszerűsíti az összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezéseket.

A találmányi és a közreműködői díj megállapításához a munkáltatói jogokat gyakorló szerv hozzájárulása szükséges, ha a feltaláló vagy a közreműködő a gazdálkodó szervezet magasabb vezető állású dolgozója (5. §).

6. A találmányi díjviták eldöntése változatlanul bírósági útra tartozik.

A permegelőzés érdekében a felek szakértői véleményt kérhetnek az Országos Találmányi Hivatal újítási és találmányi szakértői testületétől (6. §).

7. A tervezet fenntartja a feltalálók erkölcsi elismerésének hagyományos formáit (7.§).

III.

Határozati javaslat

A Minisztertanács a szolgálati találmányért járó díjazásról és a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló, előterjesztett rendelet-tervezetet elfogadja, és elrendeli annak a Minisztertanács rendeletként a Magyar Közlönyben való kihirdetését.

B u d a p e s t , 1989. június 30.

Dr.Pusztai Gyula sk.
az Országos Találmányi Hivatal
elnöke

Mellékelve: a rendelet tervezete

A Minisztertanács
.../1989. (.....) MT
rendelete

a szolgálati találmányért járó díjazásról és a
találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről

A Minisztertanács a találmányok szabadalmi oltalmáról
szóló 1969. évi II. törvény (a továbbiakban: Szt.) 72. §-ának
(4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket
rendeli.

1. §

(1) A szolgálati találmány (Szt.9. § (1) bekezdés) értéke-
sítése esetén a feltalálót találmányi díj illeti meg, ha

a) a találmányt szabadalom védi, az értékesítés megkezdésé-
től a végleges szabadalmi oltalom megszűnéséig;

b) a találmány végleges szabadalmi oltalma a munkáltató
(Szt.9.§ (2) bekezdés) lemondása vagy a fenntartási illeték
megfizetésének elmulasztása miatt szűnt meg, az értékesítés
megkezdésétől addig az időpontig, amikor a szabadalom lejárat
miatt szűnt volna meg.

(2) A szolgálati találmány értékesítésének kell tekinteni

a) a találmány tárgyának a gazdasági tevékenység körében
való rendszeres előállítását, használatát és forgalomba hoza-
talát (a továbbiakban együtt: hasznosítás);

b) a szabadalom hasznosításának más részére történő engedé-
lyezését; valamint

c) a szabadalom teljes vagy részleges átruházását.

2. §

(1) A feltalálót a hasznosítás, az egyes hasznosítási engedélyek és az átruházás után külön-külön, valamint a hasznosítás ellenérték nélküli engedélyezése és az ingyenes átruházás esetén is megilleti a találmányi díj.

(2) Találmányi díjat a munkáltató, közös szabadalom esetén - a szabadalmastársak eltérő megállapodása hiányában - a hasznosító szabadalmastárs köteles fizetni; a hasznosítás engedélyezése és az átruházás esetén a jogszerző a díjfizetési kötelezettséget átvállalhatja.

(3) Találmányi díj jár a külföldi szabadalom, illetőleg az annak megfelelő tartalmú más jogi oltalom alapján történő értékesítés esetén is; a hasznosítás után azonban csak akkor, ha azért a feltalálói belföldi szabadalom alapján nem tarthat igényt találmányi díjra.

3. §

(1) A feltalálót az előnnyel és az annak eléréséhez nyújtott feltalálói hozzájárulással arányos találmányi díj illeti meg.

(2) A találmányi díjba be kell számítani az adott megoldás után korábban fizetett újitási díjat.

(3) Az állami minősítésben részesített növény- és állatfajta esetén a feltalálói - az adott szerződés megkötése során a szabadalmas választásától függően - a találmányi vagy a növény- és állatfajta állami minősítésére vonatkozó jogszabályok szerinti díjazást érvényesítheti.

(4) A feltalálói díjazására a munkáltatóval, a hasznosító szabadalmastárssal illetőleg a jogszerzővel kötött szerződése irányadó; a szerződésben, illetőleg a díjazásra kötelezett fél által alkalmazott általános szerződési feltételekben a rendelettől el lehet térni.

4. §

A találmány értékesítését előmozdító, munkaköri kötelességen kívül végzett közreműködői tevékenységért szerződés alapján jár díjazás.

5. §

Ha a feltaláló vagy a közreműködő a munkáltató magasabb vezető állású dolgozója, a találmánnyal összefüggő díjazás megállapításához a munkáltatói jogokat gyakorló szerv hozzájárulása szükséges.

6. §

(1) A találmányi díjviták eldöntése bírósági útra tartozik.

(2) Az Országos Találmányi Hivatal újítási és találmányi szakértői testülete megbízás alapján szakértői véleményt ad olyan találmányi díjazási ügyben, amelyben bírósági eljárás még nem indult.

7. §

(1) Nagy jelentőségű találmány vagy rendszeres feltalálói tevékenység elismeréseként a miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) és az Országos Találmányi Hivatal elnöke együttesen a "Kiváló Feltaláló" kitüntetés arany, ezüst vagy bronz fokozatát adományozhatja.

(2) A találmányi tevékenység fejlesztésében kiemelkedő eredményt elért személyeknek a miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője) kitüntető díjat adományozhat.

8. §

(1) Ez a rendelet 1990. január 1. napján lép hatályba; egyidejűleg a szolgálati találmányért járó díjazásról és a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 11/1983. (V. 12.) MT rendelet, az azt módosító 20/1985. (IV. 13.) MT rendelet és 24/1983. (VII.1.) MT rendelet hatályát veszti.

(2) Ha a rendelet hatálybalépése előtt a találmányi díjszerződést vagy a közreműködői szerződést megkötötték, vagy a találmányt értékesítették, a szerződéskötés illetőleg az értékesítés időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.